

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/229/2021
Identifikačné číslo spisu:	3715201131
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3715201131.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Union zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom 814 53 Bratislava, Karadžičova 10, IČO: 36 284 831, proti žalovanej J.. T. F., bytom XXX XX U., Q. XXX, IČO: XX XXX XXX, zastúpenej JUDr. Ján Šitarčík, advokát, so sídlom 984 01 Lučenec, Dr. Herza 20, o zaplatenie 51 058,15 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 18C/153/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/51/2020-821 zo dňa 28. apríla 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd v Trenčíne (ďalej len aj ako „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) uložil výrokom I. žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 33 960,63 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9,05 % ročne zo sumy 33 960,63 Eur od 29.10.2013 do zaplatenia. Výrokom II. žalobu vo zvyšnej časti zamietol a výrokom III. žalobcovi voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 32,4 %.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa pôvodnou žalobou, ktorej zmena bola pripustená na pojednávaní dňa 09.02.2017, domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 34.195,03 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 34.195,03 eur od 29.10.2013 do zaplatenia a zmluvnej pokuty 17 097,52 eur. Uvedené plnenie si žalobca uplatňoval titulom náhrady škody na základe zmluvy č. 3003VLD000106 zo dňa 13.12.2006 v znení dodatkov 1-8 od 01.01.2007 do 31.05.2013, ktorá upravovala právny vzťah žalobcu so žalovanou ako všeobecnou lekárkou pre dospelých. Dňa 20.11.2017 vzal žalobca žalobu späť v časti o zaplatenie 234,40 eur s 9,05 % ročným úrokom z omeškania od 29.10.2013 do zaplatenia, a preto súd prvej inštancie v tejto časti konanie zastavil podľa § 145 ods. 2 CSP rozsudkom č.k. 18C/153/2017- 703 zo dňa 20.06.2018. Týmto rozsudkom zároveň výrokom II. žalobu zamietol a výrokom III. žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Na základe odvolania žalobcu odvolací súd uznesením sp.zn. 6Co/146/2018 zo

dňa 16.07.2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku II. a III. zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie v názore o premlčaní uplatneného nároku za predčasné s tým, že je potrebné, aby sa súd prvej inštancie vysporiadal opätovne s povahou vzťahu medzi stranami sporu a následne posúdil vznesenú námietku premlčania.

3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že strany medzi sebou uzavreli dňa 13.12.2006 zmluvu č. 3003VLDO 000106-00 o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorej predmetom bolo dohodnutie podmienok poskytovania všeobecnej ambulantnej starostlivosti poistencom žalobcu, rozsahu zdravotnej starostlivosti, výšky úhrady za zdravotnú starostlivosť a jej splatnosti a úprava vzťahov vznikajúcich z tejto zmluvy medzi zmluvnými stranami. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú do 31.12.2007. Dodatkom č. 1 boli upravené vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán. Dodatkom č. 2 zo dňa 28.03.2008 boli upravené ustanovenia zmluvy o kontrolnej činnosti a doba trvania zmluvy do 31.03.2009. Dodatkom č. 3 zo dňa 31.03.2009 bolo vydané úplné znenie zmluvy č. 3003VLDO000106. Podľa tejto zmluvy sa vzťahy medzi stranami riadia okrem iného aj ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva v čl. IV obsahuje vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán a ustanovenia o kontrolnej činnosti (čl. VI). Podľa ustanovení o kontrolnej činnosti žalobca vykonáva kontrolnú činnosť u poskytovateľa zameranú na účelnosť, efektívnosť a hospodárnosť vynakladania prostriedkov verejného zdravotného poistenia, rozsah a kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a zmluvných podmienok. Kontrola sa vykonáva najmä posúdením zdravotnej dokumentácie revíznym lekárom alebo revíznym farmaceutom povereným na výkon kontroly. Záverom kontroly je a) záznam o kontrole, ak kontrolou žalobca nezistil porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov alebo porušenie podmienok zmluvy; dorúčením záznamu o kontrole sa kontrola považuje za ukončenú, b) protokol o kontrole, ak kontrolou bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov alebo porušenie podmienok tejto zmluvy. Kontrola je v tomto prípade ukončená dňom prerokovania námietok k protokolu o kontrole s poskytovateľom a spísaním zápisnice o výsledku prerokovania protokolu o kontrole. V čl. VII zmluvy si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu vo výške 1 % zo sumy neoprávnenej úhrady, najmenej 17 eur a najviac 330 eur v prípade, ak pri kontrole bude zistené porušenie povinností poskytovateľa upravené v čl. IV zmluvy. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú s výnimkou prílohy č. 2, ktorá je účinná na dobu 12 mesiacov. Dodatkom č. 4 zo dňa 29.03.2010 sa predĺžila doba trvania prílohy č. 2 do 30.06.2010. Dodatkom č. 5 zo dňa 10.06.2010 sa predĺžila doba trvania prílohy č. 2 do 30.06.2011. Dodatkom č. 6 zo dňa 30.06.2011 sa predĺžila doba trvania prílohy č. 2 do 30.06.2012. Súčasne bol doplnený čl. IV bod 8, podľa ktorého je poskytovateľ povinný indikovať a predpisovať lieky a dietetické potraviny a zdravotnícke pomôcky v súlade s preskripčnými a indikačnými obmedzeniami, množstvovými a finančnými limitmi v súlade s Opatrením MZ SR. Strany si upravili aj výšku zmluvnej pokuty za porušenie povinností uvedených v čl. IV bod 8, keď žalobca môže uplatniť podľa miery závažnosti porušenia povinností poskytovateľom zmluvnú pokutu do výšky 50 % z ceny poskytovateľom neoprávnene predpísaného lieku, dietetickej potraviny alebo zdravotníckej pomôcky, ktorú žalobca uhradil. Týmto nie je dotknutý nárok žalobcu na náhradu škody. Dodatkom č. 7 zo dňa 18.08.2011 došlo k úprave čl. III zmluvy. Dodatkom č. 8 sa strany dohodli na zmene prílohy č. 2 k zmluve. Z protokolu o kontrole zo dňa 06.02.2013 vyplynulo, že žalobca dňa 29.01.2013 vykonal u žalovanej kontrolu zameranú na opodstatnenosť, účelnosť, hospodárnosť a efektívnosť vynakladania prostriedkov verejného zdravotného poistenia, rozsah a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti podľa osobitných právnych predpisov a zmluvných podmienok v časovom období od 01.03.2010 do 30.11.2012. V protokole bolo konštatované, že ťažké syndrómy malnutície musia byť zaznamenané v zdravotnej dokumentácii. U poistencov nebola v zdravotnej dokumentácii zdôvodnená indikácia predpisovania výživových doplnkov, absentovalo hodnotenie účinnosti liečby malnutície. Dátumy predpisovania sa nezhodovali s dátumom vyšetrenia. Predpísanie výživových doplnkov nebolo chronologicky zaznamenané, alebo vôbec uvedené, spolu s predpisom iných liekov, ktoré pacienti užívali. Záver z kontroly bol, že žalovaná nedodrжала preskripčné a indikačné obmedzenia a postupovala v rozpore s ustanovením § 39 ods. 8, 9, 10 a § 40 ods. 1 písm. i) zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach ako aj v rozpore s ustanovením § 119 ods. 10, 11, 12 písm. a), b) zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach. Prílohou protokolu je zoznam kontrolovaných

pacientov s uvedením dietetickej potraviny predpísanej žalovanou, uvedením dátumu predpisu a dátumu výdaja prípravku ako aj s uvedením hradenej sumy v celkovej výške 55.956,40 eur. Žalovaná dňa 04.03.2013 podala proti protokolu námietky, v ktorých namietala výsledok kontroly. Dňa 03.04.2013 bol stranami prerokovaný protokol o kontrole a vyhotovená zápisnica o prerokovaní protokolu, v ktorej je uvedené, že po predložení a skontrolovaní zdravotnej dokumentácie sa suma znižuje na 38.374,10 eur. Dňa 06.05.2013 bol vyhotovený záznam z dohodovacieho, z ktorého záverov vyplynulo, že žalobca zotrúva na zistenom porušení zmluvných podmienok a zákonných ustanovení. Žalovaná akceptovala požiadavku vykonania jednostranného zápočtu a súčasne akceptovala podpísať dohodu o uznaní dlhu a o splátkovom kalendári. Z prílohy k záznamu z dohodovacieho konania vyplýva suma predpísaných a uhradených dietetických potravín vo výške 37.595,10 eur. Žiadosťou o prešetrovanie záverov revíznej kontroly zo dňa 24.06.2013 žiadala žalovaná o prešetrovanie záverov kontroly. Stanoviskom zo dňa 23.07.2013 žalobca žalovanej oznámil, že trvá na záveroch externej kontroly. Zo zdravotného záznamu pacientky G. G. vyplýva, že v 3/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 22,5 a jej váha bola 57,1 kg. Žalovaná predpísala prípravok OSMERAL COMPLETE a OSMERAL BASIC. V 4/2010 boli hodnoty rovnaké ako v predchádzajúcom mesiaci; žalovaná predpísala OSMERAL COMPLETE a OSMERAL HN. V 5/2010 bola hodnota BMI menšia ako 22,5 a váha pacientky bola 62 kg. Žalovaná predpísala rovnaké prípravky ako v predchádzajúcom mesiaci. V 6/2010 bolo BMI pacientky rovné 22,5 a jej váha bola 67 kg. Žalovaná predpísala pacientke prípravky OSMERAL. Rovnaké hodnoty boli zistené aj v mesiaci 7/2010. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 8/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 22,5, váha nebola zaznamenaná. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 9/2010 bolo BMI menšie alebo rovné 22,5, váha bola 62 kg. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 10/2010 bolo BMI menšie ako 22,5, váha zaznamenaná nebola. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 11/2010 bolo BMI menšie ako 22,5, váha nebola zaznamenaná. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 12/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 22,5, váha 68 kg. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. Súčasťou zdravotného záznamu bolo aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého BMI pacientky bolo menšie ako 22 a v období od 3/2010 - 9/2010 bol evidovaný úbytok na váhe každý mesiac 0,5 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 7 bodov, pričom riziko malnutície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období 10/2009 - 2/2010 a od konca 3/2010 - 2/2011 denne. Zo zdravotného záznamu U. O. vyplýva, že v 9/2010 sa BMI rovnalo hodnote 20 a váha pacientky bola 56,2 kg. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 10/2010 bolo BMI nezmenené a váha 62 kg. Žalovaná predpísala prípravok OSMERAL. V 11/2010 bolo BMI väčšie ako 20 a váha 56,2 kg. Žalovaná predpísala prípravky OSMERAL. V 12/2010 bolo BMI menšie ako 22 a váha 56,5 kg. Žalovaná predpísala prípravok OSMERAL. Súčasťou zdravotnej dokumentácie bolo aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého BMI pacientky bolo menšie ako 22 zaznamenaný úbytok na váhe v 9/2010 o 1 kg, v 10/2010 o 1,5 kg, v 11/2010 o 1 kg a v 12/2010 o 0,5 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 4 body, pričom riziko malnutície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období 09/2010 - 12/2010 denne. Zo zdravotného záznamu D. F. vyplýva, že v 6/2010 sa jej BMI rovnalo hodnote 22. Zaznamenaný bol pokles hmotnosti o 5 %. Žalovaná predpísala prípravok ENSURE, ktorý predpísala aj v 8/2010 a 9/2010, pričom v týchto mesiacoch nie je zaznamenané BMI ani váha pacientky. V 10/2010 bolo zaznamenané zlepšenie stavu a prírastok na váhe. Konkrétne údaje nie sú uvedené. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, z ktorého vyplýva, že BMI pacientky je rovné hodnote 22, váha 60 kg. V období od 6/2010 do 10/2010 evidovaný pokles hmotnosti bez bližšieho určenia. V celkovom hodnotení pacientka získala 6 bodov, pričom riziko malnutície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období 6/2010 - 11/2010 s výnimkou mesiaca júl denne. Zo zdravotného záznamu L.I. F. vyplýva, že žalovaná jej v 04/2011 predpísala prípravok ENSURE, BMI bolo menšie ako 20 a váha 51 kg. Súčasťou zdravotnej dokumentácie je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého sa hodnota BMI rovná 20, váha je 52 kg. Zaznamenané je nechutenstvo bez bližšej špecifikácie úbytku hmotnosti. V celkovom hodnotení pacientka získala 8 bodov, pričom riziko malnutície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období 04/2011 - 5/2011. Zo zdravotného záznamu S. H. vyplýva, že v 3/2010 bolo jej BMI

22,5 a hmotnosť 56,5 kg. Žalovaná predpisala prípravok OSMERAL. V 7/2010 - 2/2011 boli hodnoty BMI a hmotnosti nezmenené. Žalovaná predpisovala prípravok OSMERAL. Dňa 21.02.2011 je zaznamenané zlepšenie stavu a hodnota BMI rovná 20. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 20 a úbytok váhy je evidovaný v 8/2010 o 0,5 kg a v 2/2011 o 1 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 9 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 3/2010 - 4/2010, od 7/2010 - 8/2010, v 10/2010 a od 11/2010 - koniec 3/2011. Zo zdravotného záznamu G. H. vyplýva, že v 3/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 22,5, hmotnosť 60 kg. Žalovaná predpisala prípravok OSMERAL. V 4-6/2010 hodnoty rovnako ako predchádzajúci mesiac; žalovaná predpisala OSMERAL. V 7/2010 predpísaný OSMERAL. Nie je uvedený žiaden bližší údaj. V 8/2010 BMI rovné 22 a váha 64,5 kg. Predpísaný Osmeral. V 9, 10, 11/2010 BMI menšie ako 22,5 a hmotnosť 60 kg. Predpísaný OSMERAL. V 12/2010, 1/2011 BMI menšie ako 22,5 a hmotnosť 60,5 kg. Predpísaný OSMERAL. V 2/2011 nie sú údaje uvedené. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 22 a úbytok váhy je evidovaný v 9/2010 o 0,5 kg. V ostatných mesiacoch evidované nechutenstvo. V celkovom hodnotení pacientka získala 8 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 3/2010 - 3/2011. Zo zdravotného záznamu P. H. vyplýva, že v 4 - 9/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 20 a hmotnosť 42,5 kg. Žalovaná predpisala OSMERAL. V 10/2010 hodnota BMI rovnaká, hmotnosť 43 kg. Predpísaný OSMERAL. V 11, 12/2010 BMI menšie ako 19, hmotnosť 42 kg. Predpísaný OSMERAL. V 1, 2, 3/2011 BMI menšie ako 20, hmotnosť 42 kg. Predpísaný OSMERAL. V 4/2011 BMI menšie ako 19, hmotnosť 40 kg. Predpísaný OSMERAL. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menej ako 19 a hmotnosť od 38 do 42,5 kg. Úbytok váhy je evidovaný v 11/2010 a v 4/2011 bez bližšieho určenia. V celkovom hodnotení pacientka získala 6 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 3/2010 - 5/2011. Zo zdravotného záznamu G. X.Í. vyplýva, že v 4, 5/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 20 a hmotnosť 54 kg. V 6/2010 údaje nie sú evidované. V 9/2010 BMI menšie ako 20, hmotnosť 53 kg. V 10/2010 údaje neuvedené. V 11/2010 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 53 kg. V tomto období predpísaný OSMERAL. V 3/2011 BMI menšie ako 22, váha 48 kg. Predpísaný prípravok ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 21 a úbytok váhy je evidovaný v 9/2010 o 1 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 9 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od 5/2010 - 7/2010, od 9/2010 - 12/2010, v 10/2010 a od 3/2011 - 4/2011. Zo zdravotného záznamu E. X. vyplýva, že v 9/2009 bola zapojená do programu sledovania nutričného stavu pacienta. Predpísaný jej bol prípravok ENSURE. Prípravok predpisovaný až do 1/2010 bez uvedenia bližších údajov k BMI a váhe pacientky. V 4, 5/2010 BMI pacientky menšie ako 22, hmotnosť 55 kg. Predpísané ENSURE. V 6/2010 BMI menšie ako 22, váha 54,5 kg. V 7/2010 BMI menšie ako 22, váha 55 kg. V 9, 10/2010 BMI menšie ako 22,5, váha 54,5 kg. V 11/2010 BMI menšie ako 22, váha 54 kg. V 12/2010 BMI menšie ako 20, hmotnosť 50 kg. Počas celého obdobia predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menej ako 19 a úbytok váhy je evidovaný v 6/2010 a v 12/2010. V celkovom hodnotení pacientka získala 1 bod, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od 1/2010 - 3/2010, 5, 7, 10, 11, 12/2010, 1/2011. Zo zdravotného záznamu G. J. vyplýva, že v 8/2010 bola jej hmotnosť 56,5 kg, BMI údaj nie je uvedený. Predpísané ENSURE. V 9/2010 predpísané ENSURE. Iné údaje neuvedené. V 10/2010 BMI 20, váha 58 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 22, váha 56,2 kg. Úbytok váhy je evidovaný v 3/2010 o 0,5 kg a v 10/2010 o 0,5 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 4 body, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 8/2010 - 11/2010. Zo zdravotnej dokumentácie P. J. vyplýva, že v 11/2010 - 2/2011 bol pacientke

predpisovaný prípravok ENSURE. Údaje o BMI a váhe nie sú uvedené. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 22, váha 78 kg. V 11, 12/2010 zaznamenané nechutenstvo. V celkovom hodnotení pacientka získala 5 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 11/2010 - 1/2011. Zo zdravotného záznamu M. Q. vyplýva, že v 3, 7/2010 mala hmotnosť 65 kg. BMI údaj uvedený nie je. Predpísaný OSMERAL. V 8/2010 BMI 25, hmotnosť 66 kg. Predpísaný OSMERAL. Opätovný záznam k 8/2010, kde BMI je 22,5 a hmotnosť 72 kg. Obidva údaje sú evidované ku dňu 11.08.2010. Predpísaný OSMERAL. V 11/2010 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 66 kg. Predpísaný OSMERAL. V 12/2010 BMI 22,5, hmotnosť 70 kg. Predpísaný OSMERAL. V 1/2011 BMI 22,5, hmotnosť 68 kg. Predpísaný OSMERAL. V 2/2011 predpísaný OSMERAL, údaje hmotnosti a BMI neuvedené. V 4/2011 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 68 kg. Predpísaný OSMERAL. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 22,5, váha 64,5 kg. Evidované je nechutenstvo. V celkovom hodnotení pacientka získala 8 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 3/2010 - 4/2010, od 7/2010 - polovica 10/2010 a od 11/2010 - polovica 5/2011. Zo zdravotného záznamu G. N. vyplynulo, že v 3/2010 BMI bolo menšie ako 22, váha 60 kg. Predpísaný OSMERAL. V 4/2010 predpísaný OSMERAL bez uvedenia údajov BMI a hmotnosti. V 5/2010 BMI menšie ako 22, hmotnosť 58,5 kg. Predpísaný OSMERAL. V 6/2010 BMI menšie ako 22, hmotnosť 59,5 kg. Predpísaný OSMERAL. V 9, 11, 12/2010 a 4/2011 BMI menšie ako 22, hmotnosť 60 kg. Predpísaný OSMERAL. V 10/2010 predpísaný OSMERAL, údaje o BMI a hmotnosti nezaznamenané. V 1/2011 BMI väčšie ako 20, hmotnosť 65 kg. Predpísaný OSMERAL. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 22,5, váha 60 kg. Zaznamenané nechutenstvo. V celkovom hodnotení pacientka získala 7 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 1/2010 - 7/2010, od 9/2010 - 2/2011 a 4/2011. Zo zdravotnej dokumentácie Z. Y. vyplýva, že v 3/2010 bolo BMI menšie ako 22,5, váha 56 kg. Predpísané ENSURE. V 4/2010 BMI menšie ako 22,5, váha 58,5 kg. Predpísané ENSURE. V 5/2010 BMI menšie ako 22,5, údaj o hmotnosti nezaznamenaný. Predpísané ENSURE. V 6 - 9/2010 BMI menšie ako 22,5, údaj o hmotnosti neuvedený. Predpísaný ENSURE. V 10/2010 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 60 kg. Predpísané ENSURE. V 11, 12/2010 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 59 kg. Predpísané ENSURE. V 1/2011 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 58 kg. Predpísané ENSURE. V 2/2011 BMI menšie ako 22,5, váha 56,8 kg. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 22, hmotnosť 56,7 kg a úbytok váhy je evidovaný v 3, 5, 8/2010. V celkovom hodnotení pacientka získala 3 body, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 10/2009 - 12/2009, od konca 1/2010 - koniec 2/2010, od konca 3/2010 do 7/2010, od konca 8/2010 - 3/2011. Zo zdravotného záznamu U. Š. vyplýva, že v 3, 4/2011 bolo BMI pacientky menšie ako 20, hmotnosť 54 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 20, váha 54 kg a úbytok váhy je evidovaný v 4/2011 o 1 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 9 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od polovice 3/2011 - polovica 5/2011. Zo zdravotnej dokumentácie J. Y. vyplýva, že v 8/2010 bolo BMI pacientky menšie ako 24,5 a váha 67,7 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 22, váha 75 kg a úbytok váhy je evidovaný v 8/2010 do 5 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 4 body, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 8/2010 - koniec 9/2010. Zo zdravotného záznamu J. Y. vyplýva, že v 11/2010 bolo jej BMI menšie ako 22,5 a hmotnosť 62 kg. Predpísané ENSURE. V 12/2010 BMI zostalo na rovnakej hodnote, hmotnosť 63 kg. Predpísané ENSURE. V 1/2011 predpísané ENSURE. Údaj o BMI a hmotnosti neuvedený. V 2/2011 údaj BMI neuvedený, hmotnosť 62 kg.

Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 22, hmotnosť 64 kg a úbytok váhy je evidovaný v 11/2010 o 1 kg a v 12/2010 o 1 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 5 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od polovice 11/2010 - koniec 3/2011. Zo zdravotného záznamu H. Š. vyplýva, že v 4/2011 jej bolo predpísané ENSURE. Údaj BMI a hmotnosti nie je uvedený. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky menšie ako 20, váha 50 kg. Evidované je nechutenstvo v 4/2011. V celkovom hodnotení pacientka získala 6 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období 4/2011. Zo zdravotného záznamu F. W. vyplýva, že v 6, 7, 8/2010 bolo jej BMI menšie ako 20, váha 51 kg. Predpísané ENSURE. V 9/2010 BMI menšie ako 22,5, hmotnosť 50 kg. Predpísané ENSURE. V 10/2010 BMI na rovnakej hodnote, hmotnosť 51 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacientky 21, hmotnosť 52 kg a úbytok váhy je evidovaný v 8/2010 o 1 kg a v 10/2010 o 0,5 kg. V celkovom hodnotení pacientka získala 9 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientke v období od konca 6/2010 - 11/2010. Zo zdravotnej dokumentácie Jozefa Zachara vyplýva, že v 2, 3/2010 bolo jeho BMI menšie ako 20,5 a hmotnosť 53 kg. Predpísaný bol ENSURE. V 4, 5/2010 bolo BMI na rovnakej hodnote, váha 53,5 kg. Predpísané ENSURE. V 6, 7/2010 BMI naďalej rovnaké, váha 54,5 kg. Predpísané ENSURE. V 8, 9/2010 BMI menšie ako 20,5, hmotnosť 55 kg. Predpísané ENSURE. 10/2010 BMI menšie alebo rovné 21, váha 55,5. Predpísané ENSURE. V 11/2010 BMI menšie ako 20,5, hmotnosť 54 kg. Predpísané ENSURE. V 12/2010 a 1, 2/2011 BMI menšie ako 20, váha 56 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacienta 20, váha 58 kg. Zaznamenaný je stav po operácii. V celkovom hodnotení pacient získal 5 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientovi v období od 10/2009 - 12/2009, od 2/2010 - 3/2011. Zo zdravotného záznamu H. M. vyplýva, že v 6/2010 bolo jeho BMI 20, váha 62 kg. Predpísané ENSURE. V 7/2010 BMI rovné 20,5, hmotnosť 61 kg. Predpísané ENSURE. V 8/2010 predpísané ENSURE. Bližšie údaje neuvedené. V 9/2010 BMI 20, váha 61 kg. Predpísané ENSURE. Súčasťou zdravotného záznamu je aj hodnotenie nutričného stavu pacienta, podľa ktorého je BMI pacienta menšie ako 22, váha 61 kg a úbytok váhy je evidovaný v 7/2010. V celkovom hodnotení pacient získal 8 bodov, pričom riziko malnutrície vzniká pri hodnote 11 a menej bodov. Dotazník a hodnotenie stavu pacienta nie je datované. Podľa záznamov ústavu boli dietetické prípravky podávané pacientovi v období od konca 6/2010 - 10/2010. Zo zoznamu pacientov s vyznačenou návštevnosťou lekárov vyplýva, že pacientka L.I. F. v rozhodnom čase navštevovala okrem iných aj ambulanciu J.. X. - psychiatra, ambulanciu J.. R. - neurologičky, J.. Ž. - geriatrickej. Pacientka G. G. navštevovala okrem iných aj MUDr. Kobelu, J.. E. - internistu. Pacientka P. J. navštevovala okrem iných aj J.. X.. U. Š. navštevovala okrem iných aj J.. X., J. Y. navštevovala J.. X., M. Q. navštevovala okrem iných aj J.. X., D. F. navštevovala okrem iných J.. X., J.. R., G. X. navštevovala J.. X., J.. R., F. W. navštevovala okrem iných aj J.. X., S. H. navštevovala J.. X., U. O. navštevovala okrem iných aj J.. X., J., R., J. Y. navštevovala J.. X. a J.. R., G. J.Á. navštevovala J.. X., H. Š. navštevovala okrem iných aj J.. X., G. N. navštevovala J.. X., Z. Y. navštevovala J.. X., P. H. navštevovala J.. X., G. H.Á. navštevovala J.. X., H. M. navštevoval J.. X., H. M. navštevoval okrem iných aj J.. X., P. Š. - internistku. Z predložených lekárskeho predpisov vyplýva, že žalovaná predpisovala pacientom prípravky OSMERAL a ENSURE, pričom lekárske predpisy opatrla pečiatkou vyjadrujúcou jej výlučnú starostlivosť o dotknutých pacientov. Z vyjadrenia CSS Sloven zo dňa 17.05.2018 vyplýva, že žalovaná poskytuje lekársku starostlivosť v tomto ústave ako všeobecný lekár pre dospelých od roku 1993. Prácu si vykonáva svedomito a zodpovedne, ku klientom má profesionálny a veľmi empatický prístup. Svoje povolanie vykonáva naplno a zodpovedne v záujme zlepšiť zdravotný stav klientov, kvalitu ich života a taktiež okamžitým príchodom riešiť akútne a naliehavé prípady priamo v zariadení. Z výpovede svedkyne J. U. vyplynulo, že pracuje v zariadení CSS Sloven od roku 1989. V období, kedy malo dochádzať k predpisovaniu dietetických prípravkov, čiže v období rokov 2010-2012, vykonávala prácu sociálno-psychologickej pracovníčky a prichádzala priamo

do styku s pacientmi. V zariadení majú umiestnených prevažne pacientov z mentálnym postihnutím. Takýto pacienti si vyžadujú individuálnu starostlivosť. Oni im ju zabezpečujú prostredníctvom žalovanej, ktorá u nich ordinuje jeden deň v týždni. V prípade, ak sa vyskytne zmena zdravotného stavu u nejakého pacienta, riešia to operatívne so žalovanou. Takisto, ak sa vyskytne problém s prijímaním stravy. Každého pacienta na začiatku roka vážia. Pri problémových pacientoch však toto posudzujú individuálne. Ak majú pacientov, ktorý v dôsledku psychickej poruchy odmietajú stravu, snažia sa tento stav riešiť svojpomocne, keď ponúkajú rôzne druhy stravy od pevnej cez mletú až po rozmixovanú. Snažia sa na nich pôsobiť psychologicky. Sľubujú im rôzne veci, presviedčajú ich, ale ak tieto metódy zlyhajú, pristúpia ku konzultácii so žalovanou. Stáva sa, že pacient odmieta stravu, ale jeho hmotnosť sa drží stále v rovnakej hodnote. Pacient ale chradne, je vysušený a má biely jazyk. Tento stav sa takisto snažia riešiť za pomoci lekárky. Mohli by odporučiť aj hospitalizáciu za účelom infúzie, avšak tu dochádza k zmene prostredia, ktorá má na týchto pacientov veľmi zlý vplyv z hľadiska ich psychiky. Má zato, že práca s klientmi je veľmi dôležitá. Patientky boli doslova odkázané na tieto prípravky. Má za to, že u všetkých týchto pacientov dietetické prípravky boli predpisované dôvodne. Každého pacienta evidujú osobitne, podávajú mu lieky podľa predpisu ako určí lekár a podanie každého lieku evidujú v zošite. Keď dostanú predpis, tento idú vybrať a následne podávajú pacientom. Dietetika boli predpisované vždy v spolupráci s lekárom. Nedovolí si tvrdiť, či dôvodne alebo nedôvodne, ale má zato na základe posúdenia zdravotného stavu pacientov, že tieto dietetické prípravky im boli vždy predpisované dôvodne po dôkladnom zhodnotení zdravotného stavu lekárom. Svedkyňa ďalej uviedla, že mixovaná strava predstavuje objem. Pacienti túto nechcú, vyplŕvajú ju, frkajú ju na okolo, zavrú ústa a nie je možné im takúto stravu podať. Pri podaní malého množstva nutridrinku, zabezpečia, že pacient dostane všetky potrebné živiny, ktoré by inak získal zo stravy, ale túto odmieta. Presviedčajú ich aj na prijatie mixovanej stravy, pracujú s nimi, vymieňajú si ich, vodia ich do jedálne a ukazujú, čo iní pacientiedia, aby sa rozhodli obnoviť stravovacie návyky. Z písomnej výpovede svedkyne J.. J. R. vyplynulo, že v ústavnej starostlivosti sa nachádzajú pacienti so závažnými neurologickými a psychiatrickými diagnózami, kde v prvom rade neposkytnutie dostupnej doplnkovej výživy by mohlo ohroziť život a zhoršiť zdravotný stav inštitucionalizovaných pacientov. Na základe dokumentácie, ale aj s prihliadnutím na to, že pacientov pozná, pretože sú v jej odbornej starostlivosti, boli dietetické prípravky predpísané podľa odporúčení všetkých aj medzinárodných odborných spoločností, ktoré sú všeobecne odbornou obcou akceptované. Stav každého daného inštitucionalizovaného pacienta podľa jej odborného nálezu spĺňal kritéria na poskytnutie možnosti zlepšenia stavu výživy, či dokonca zamedzenia podvýživy a bolo mu poskytnuté takým spôsobom, ako sa odporúča po odbornej stránke. Jej neposkytnutím by sa ošetrojúca lekárka dopustila nielen porušenia poskytovania zdravotnej starostlivosti, ale ako lekár by porušila aj Hippokratovu prísahu.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 261 ods. 1, § 2 ods. 2 písm. c/, § 393 ods. 1, § 397, § 398 Obchodného zákonníka, § 2 ods. 2 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“), ktorým sa vydáva zoznam dietetických potravín plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia a konštatoval, že žaloba je čiastočne dôvodná. Predmetom sporu je náhrada škody, ktorá mala vzniknúť žalobcovi žalovanou tým, že v rozpore so zákonom, opatrením MZ SR a zmluvou predpisovala dietetické potraviny. Žalovaná počas konania vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku, preto sa súd zaoberal otázkou, či uplatnený nárok je premlčaný. Pre správne posúdenie otázky premlčania bolo potrebné ustáliť, ktorým právnym predpisom sa premlčanie spravuje. Žalobca zastával názor, že medzi stranami sa jedná o obchodnoprávny vzťah; naopak žalovaná mala za to, že sa jedná o občianskoprávny vzťah. K tomu súd uvádza, že z vyššie citovaných ustanovení možno vyvodiť, že na činnosť žalobcu ako zdravotnej poisťovne sa vzťahuje Obchodný zákonník a žalovaná ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti bola v čase uzatvorenia zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka podnikateľom. Z toho je možno usúdiť, že vzťah medzi stranami vznikol pri ich podnikateľskej činnosti, a teda sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Ak by tomu aj tak nebolo, ustanoveniami Obchodného zákonníka sa dotknutý zmluvný vzťah medzi stranami bude spravovať z dôvodu ich vzájomnej dohody podľa § 262 Obchodného zákonníka tak, ako to súd ustálil vo svojom pôvodnom rozhodnutí. Žalobca si v konaní uplatnil jednak nárok na náhradu škody vo výške 33.960,63 eur a jednak nárok na zmluvnú pokutu vo výške 17.097,52 eur. Zmluvnú pokutu

možno charakterizovať ako dohodou určenú peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade porušenia povinnosti, ktorej splnenie vyplýva zo zabezpečovanej zmluvy. Právo na zmluvnú pokutu je tak právom, ktoré vzniká z porušenia povinnosti, a preto je pre začiatok plynutia premlčacej doby práva na zmluvnú pokutu rozhodujúce ustanovenie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka. Toto ustanovenie je kogentné a nie je možné sa od neho dohodou zmluvných strán odchýliť. Aplikujúc uvedené, premlčacia doba pri práve na zmluvnú pokutu začína plynúť dňom, keď bola povinnosť porušená. V súdnej veci žalovaná porušila svoju ako zákonnú tak i zmluvnú povinnosť predpisovať dietetické prípravky v súlade s opatreniami MZ SR už v momente prvého predpisania tohto prípravku, čo bolo dňa 26.03.2010, čím žalobcovi vzniklo právo na zmluvnú pokutu. Nasledujúcim dňom, t. j. dňom 27.03.2010, začala plynúť 4-ročná zákonom stanovená premlčacia doba a uplynula dňa 27.03.2014. Žalobca si zmluvnú pokutu uplatnil voči žalovanej až dňa 31.01.2017, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby. Pokiaľ sa strany v zmluve dohodli, že žalobca si môže uplatniť zmluvnú pokutu, ak pri výkone kontroly zistí porušenie povinností, súd prvej inštancie zastával názor, že touto dohodou nedošlo k modifikácii začiatku plynutia premlčacej doby, nakoľko z nej len vyplýva možnosť žalobcu uplatniť si dohodnuté právo na zmluvnú pokutu, avšak právo na zmluvnú pokutu vzniká porušením povinnosti a nie až vedomosťou veriteľa (v tomto prípade žalobcu) o jej porušení. Len pre úplnosť súd prvej inštancie dodal, že aj keby vychádzal začiatok plynutia premlčacej doby odo dňa zistenia porušenia v rámci kontroly, aj v takom prípade by bol nárok na zmluvnú pokutu premlčaný, nakoľko kontrola bola vykonaná dňa 29.01.2013, čo pri 4-ročnej premlčacej dobe znamená jej uplynutie dňa 30.01.2017, pričom žalobca si na súde tento nárok uplatnil až dňa 31.01.2017. Z uvedených dôvodov, keď nárok na zmluvnú pokutu súd vyhodnotil ako premlčaný, zamietol v tejto časti žalobu ako nedôvodnú.

5. Čo sa týka nároku na náhradu škody a jeho premlčania, tu súd prvej inštancie aplikoval § 398 Obchodného zákonníka tak, že 4-ročná subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvedel, alebo mohol dozvedieť, že mu vznikla škoda a kto ju spôsobil. V prípade právnickej osoby je podmienka vedomosti o vzniku škody a škodcovi splnená vtedy, ak sa o nej dozvie osoba, ktorá je oprávnená škodu uplatňovať. V súdnej veci žalobca vykonal u žalovanej kontrolu dňa 29.01.2013, pričom výsledkom kontroly bolo zistenie porušenia povinností žalovanej pri predpisovaní dietetických prípravkov a v tej súvislosti vznik škody. Týmto okamihom sa teda žalobca dozvedel a aj mohol dozvedieť o vzniku škody a o osobe, ktorá škodu spôsobila. Od nasledujúceho dňa, t. j. odo dňa 30.01.2013 začala plynúť zákonom stanovená 4-ročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 30.01.2017. Žaloba, ktorou si žalobca uplatňoval nárok na náhradu škody, však bola súdu doručená dňa 18.02.2015, t. j. počas plynutia premlčacej doby, a teda nárok na náhradu škody premlčaný nie je. Žalovaná sa v konaní bránila tvrdením, že žalobca sa o vzniku škody mohol dozvedieť už v čase, keď mu boli doručené lekárske predpisy. Na tomto mieste súd konštatuje, že doručením lekárskeho predpisu žalobcovi škoda nevznikla. Táto mu vznikla až momentom úhrady predpísaných prípravkov, preto v čase doručenia predpisov sa o škode dozvedieť ani nemohol. O tejto sa nedozvedel ani pri, resp. bezprostredne po úhrade predpisov, nakoľko útvar žalobcu, ktorý predpisy prepláca, nie je oprávnený a ani spôsobilý posúdiť opodstatnenosť jednotlivých lekárskeho predpisov. Ako už bolo vyššie uvedené, v rámci právnickej osoby je potrebné, aby sa o škode a o škodcovi dozvedel alebo mohol dozvedieť ten, ktorý je oprávnený vzniknutú škodu uplatňovať. Takouto osobou žalobcu však nie je útvar poverený úhradou lekárskeho predpisov. Súd v súvislosti s vedomosťou žalobcu o vzniku škody a škodcovi dáva do pozornosti aj ustanovenia zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, ktoré upravujú kontrolnú činnosť zdravotných poisťovní, a teda aj žalobcu. Z týchto ustanovení vyplýva, že kontrolná činnosť zdravotnej poisťovne u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je zameraná na účelnosť, efektívnosť a hospodárnosť vynakladania prostriedkov verejného zdravotného poistenia, rozsah a kvalitu poskytovania zdravotnej starostlivosti a na dodržiavanie zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Znamená to, že už samotný zákonodarca predpokladal okrem iného nemožnosť okamžitej kontroly každého lekárskeho predpisu, na základe ktorého zdravotná poisťovňa uvoľňuje prostriedky verejného zdravotníctva. Za účelom ich preverenia preto zakotvil ustanovenia o kontrolnej činnosti, ktorou zdravotné poisťovne zisťujú plnenie ako zákonných, tak i zmluvných povinností poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že žalobca mal objektívnu možnosť dozvedieť sa o vzniku škody až vykonaním kontroly u žalovanej dňa 29.01.2013, a preto až od tohto

momentu začala plynúť premlčacia doba pre uplatnenie si nároku na náhradu škody. Súd prvej inštancie v súvislosti s otázkou zodpovednosti za škodu a premlčania poznamenal, že ustanovenie § 757 Obchodného zákonníka nie je možné v danom prípade aplikovať, nakoľko hoci žalovaná porušila povinnosti ustanovené iným zákonom ako Obchodným zákonníkom, porušila súčasne aj povinnosti upravené zmluvou a v takom prípade je namieste aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka o zodpovednosti za škodu vrátane úpravy premlčania.

6. Po vyriešení otázky premlčania sa súd prvej inštancie zaoberal dôvodnosťou uplatneného nároku na náhradu škody. Predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu je porušenie povinností zo záväzku, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinnosti. Zodpovednosť za škodu je objektívnou zodpovednosťou, kde pre jej vznik sa nevyžaduje zavinenie. V súdnej veci žalobca videl porušenie ako zákonných, tak i zmluvných povinností v tom, že žalovaná predpisovala dietetické prípravky pacientom, hoci na to nebola oprávnená, nakoľko pacienti neboli v jej výlučnej starostlivosti a súčasne prípravky predpisovala, hoci pacienti netrpeli ťažkým syndrómom malnutrície, čím porušila indikačné a preskripčné obmedzenia stanovené Opatrením MZ SR a povinnosti stanovené zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Z listín predložených žalobcom (konkrétne zo zoznamu dietetických potravín plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia) vyplynulo, že prípravky OSMERAL a ENSURE a ich jednotlivé druhy môže predpisovať lekár špecialista napr. v odbore psychiatria, interné, neurológia, geriatria, gastroenterológia a iné. Všeobecný lekár môže tieto prípravky predpísať len vtedy, keď pacient je v jeho výlučnej starostlivosti, čo znamená, že pacient je diagnostikovaný, liečba je indikovaná a dietetická potravina je predpisovaná výlučne všeobecným lekárom. V tomto čase pacient nenavštevuje žiadneho odborného lekára, ktorý by mohol predpisovať túto dietetickú potravinu. Zo zoznamu pacientov s vyznačením návštevnosti lekárov vyplýva, že v období, za ktoré bola kontrola vykonaná, navštevoval každý jeden pacient aj odborného lekára, najmä psychiatra, ale aj internistu a neurológa, ktorí mohli tieto prípravky predpisovať. Navyše sama žalovaná potvrdila, že mala vedomosť o návštevách pacientov u psychiatra. Z uvedeného vyplýva, že dotknutí pacienti neboli vo výlučnej starostlivosti žalovanej a žalovaná im z tohto dôvodu nebola oprávnená predpisovať dotknuté prípravky. Ako ďalej vyplýva z časti B Opatrenia MZ SR, indikovať liečbu polymérnymi diétami (prípravkami predpísanými žalovanou) môže lekár u pacientov s ťažkými syndrómami malnutrície, kde zlyhali prirodzené nutričné postupy. Žalobca mal za to, že u dotknutých pacientov sa nejednalo o ťažké syndrómy malnutrície, nakoľko tento stav nevyplynul zo zdravotnej dokumentácie pacientov, keď sa žalovaná obmedzila len na záznam BMI a váhy pacienta. Z verejne dostupnej odbornej literatúry vyplýva, že diagnostika malnutrície vychádza z anamnézy a fyzikálneho vyšetrenia pacienta. Anamnéza je základným vyšetrovacím postupom. V anamnéze sa pátra po nechcenom úbytku hmotnosti. Základom fyzikálneho vyšetrenia je zistenie hmotnostného indexu - indexu BMI. Pacientov je nutné reálne zvážiť a porovnať rozdiel. Medzi zjavné príznaky malnutrície patria opuchy dolných končatín, ascites, fluidothorax, vypadávanie vlasov, krvácanie z ďasien, poškodená suchá koža, podkožné hematómy a zlé hojenie rán. Základné fyzikálne vyšetrenie sa dopĺňa rozšíreným antropometrickým vyšetrením. Tu sa taktiež vyšetruje telesná hmotnosť, výška, popri tom sa vyšetruje tuková vrstva a svalová hmota. Ďalšie vyšetrenia používané na diagnostiku malnutrície sú hematologické, biochemické, endokrinologické, imunologické. Súd nemá odborné znalosti na to, aby posúdil, či púhe zaznamenanie BMI a váhy pacienta je dostačujúce pre náležitú diagnostiku malnutrície, avšak z pohľadu uvedeného množstva diagnostických metód sa javí diagnostický údaj uvádzaný žalovanou v zdravotnej dokumentácii za nedostatočný. Odhliadnuc od toho, žalovaná by aj tak pri zistení ťažkého syndrómu malnutrície mohla prípravky pacientom predpísať len vtedy, ak by boli v jej výlučnej starostlivosti, ktorá podmienka však, ako už bolo vyššie uvedené, nebola splnená. S poukazom na uvedené možno konštatovať, že žalovaná porušila svoje povinnosti uložené jej jednak zákonom a jednak zmluvou, a to konkrétne čl. IV bod 8 zmluvy. Žalovaná sa v konaní bránila tým, že pri predpisovaní prípravkov si plnila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zákona voči pacientom, ktorí majú právo na poskytnutie adekvátnej zdravotnej starostlivosti, pričom bez užitia týchto prípravkov bol ohrozený ich život. V tomto smere možno súhlasiť so žalovanou, že v systéme Ústavou SR garantovaných základných práv je právo na život, ktoré sa ona svojim počínaním pokúšala zachovať, nadradené majetkovému právu žalobcu na náhradu škody. Na druhej strane však v prípade sporu musí žalovaná preukázať, že pacienti boli v záujme zachovania života skutočne odkázaní na jej urgentný zásah. Len v takom prípade

by bolo možné potlačiť majetkové právo žalobcu. Žalovaná však v konaní tieto skutočnosti dostatočne nepreukázala. Na podporu svojich tvrdení súdu predložila zdravotnú dokumentáciu pacientov a žiadala vypočúť svedkyne J. R. a J. U. Z predloženej zdravotnej dokumentácie nevyplýva u jednotlivých pacientov stav, ktorý by ich v dôsledku zaznamenaného nechutenstva bezprostredne ohrozoval na živote. Údaje v zdravotných záznamoch a dotazníkoch určených na hodnotenie nutričného stavu pacienta sa nezhodujú a pôsobia zmätočne. Ani jeden dotazník nie je datovaný, čo znamená, že nie je možné zistiť, kedy sa vyplňal. Podľa názoru súdu je potrebné takýto dotazník vyplniť pri diagnostike ochorenia a nie až počas liečby, pretože už pri zahájení liečby musí byť zrejmé, aký je stav pacienta a či si vyžaduje liečbu určitého druhu. Ako príklad možno uviesť G. G., u ktorej bol v zdravotnej dokumentácii zaznamenaný nárast hmotnosti aj o 4 kg, pričom v dotazníku sa pravidelne uvádzal úbytok na váhe o 0,5 kg mesačne. Ďalším príkladom môže byť S. H., kde v zdravotnej dokumentácii je v období od 3/2010 do 8/2010 evidovaná stále rovnaká hmotnosť, pričom z dotazníka vyplýva, že v 8/2010 mala mať pacientka úbytok na váhe o 0,5 kg. V 2/2011 je u tejto pacientky v zdravotnej dokumentácii poznačené zlepšenie stavu a ukončenie terapie výživovými doplnkami, avšak v dotazníku je k tomuto dátumu vykázaný úbytok na váhe 1 kg. Nezrozumiteľné je aj uvedenie BMI, keď v jeden deň je BMI menšie ako 22,5 a v ten istý deň sa rovná 20. U pacientky D. F. napríklad celkom chýba údaj o hmotnosti. Zo zdravotného záznamu nie je zrejmé, či pacientka strácala alebo priberala na váhe, pričom v dotazníku je uvádzaný vždy pokles hmotnosti, avšak bez bližšej špecifikácie. Ani U. O. netvorí výnimku, keď v zdravotnej dokumentácii je evidovaná rovnaká váha, pričom v dotazníku je evidovaný pomerne veľký úbytok váhy za každý mesiac, a to 1 - 1,5 kg. V prípade M. Q. sú dokonca v zdravotnej dokumentácii ku dňu 11.08.2010 evidované dva rozličné údaje. Raz je evidované BMI 25 a hmotnosť 66 kg a na inom mieste zdravotnej dokumentácie je evidované BMI 22,5 a váha 72 kg. Takto vedené zdravotné záznamy neposkytujú dôveryhodný obraz o zdravotnom stave pacientov, a preto nebolo možné z tohto listinného dôkazu dôveryhodne vyvodiť, aký skutočný bol zdravotný stav jednotlivých pacientov a či si tento skutočne vyžadoval okamžitý zásah zo strany žalovanej vo forme predpisovania dietetických prípravkov. Čo sa týka výpovede svedkyne Balážovej, táto síce popisala, ako pracujú s pacientmi, ktorí odmietajú stravu a vyjadrila svoj názor, že všetci dotknutí pacienti boli na dietetické prípravky v danom čase odkázaní. Uvedená svedkyňa však nie je zdravotníckym pracovníkom, pôsobila na pozícii sociálno - psychologičkej pracovníčky a sama uviedla, že si nedovolí tvrdiť, či prípravky boli predpisované dôvodne alebo nie. Súd má preto zato, že táto svedkyňa sa adekvátne nevyjadrila k odbornej stránke veci, a teda k tomu, či dotknutí pacienti boli v danom čase skutočne ohrození na živote. Svedkyňa J. R., ako lekár špecialista v odbore neurológia, v rámci písomnej výpovede uviedla, že na základe dokumentácie a s prihliadnutím na to, že pacientov pozná, nakoľko sa jedná aj o jej pacientov, boli dietetické prípravky predpísané v súlade so všetkými odporúčaniami, ktoré sú odbornou obcou akceptované a žalovaná ich predpisovala dôvodne. V tomto smere sa súdu javí byť výpoveď svedkyne nedôveryhodná, tendenčná a účelová, nakoľko ako uviedla sama žalovaná a vyplýva to aj zo zoznamu pacientov s vyznačenou návštevnosťou lekárov nie všetci dotknutí pacienti boli súčasne aj pacientmi svedkyne. Z celkového počtu 21 dotknutých pacientov bolo v rozhodujúcom období súčasne pacientom svedkyne len 6 osôb. Z uvedeného možno vyvodiť, že svedkyňa o ostatných pacientoch a ich zdravotnom stave mala len sprostredkované informácie zo strany žalovanej a na ich základe žalovanej poskytla odbornú radu. Za zamyslenie stojí aj počínanie svedkyne, ktorá minimálne v prípade 6 osôb, ktoré boli jej pacientmi, sama nepredpísala predmetné prípravky, ak si to ich zdravotný stav vyžadoval, hoci podľa Opatrenia MZ SR na to bola oprávnená ako lekár špecialista v odbore neurológia. Natíska sa preto otázka, či zdravotný stav pacientov bol natoľko vážny, že si vyžadoval predpis dietetických prípravkov. Vzhľadom k tomu, že žalovaná dostatočne dôveryhodne nepreukázala nevyhnutnú okamžitú potrebu predpisu dietetických prípravkov pre záchranu života pacientov, nemožno potláčať majetkové právo žalobcu na náhradu škody. Predpísaním predmetných prípravkov a ich následným vybraním v lekární vznikla žalobcovi povinnosť ich úhrady. Súd nemal pochybnosti o úhrade týchto prípravkov zo strany žalobcu, nakoľko táto skutočnosť vyplýva z prílohy k protokolu o výsledku kontroly, kde je uvedené pri každom jednom prípravku aká suma bola hradená. Navyše žalovaná túto skutočnosť ani nerozporela. Žalobca musel peňažné prostriedky nedôvodne, neúčelne vynaložiť v dôsledku konania žalovanej. S poukazom na uvedené dospel súd k záver, že sú splnené všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, a preto uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 33.960,63 eur, ktorá suma predstavuje hodnotu neoprávnene predpísaných dietetických prípravkov,

pričom výška škody vyplýva z prílohy k protokolu o kontrole.

7. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako odvolací súd) rozsudkom pod č. k. 6 Co 51/2020-821 zo dňa 28. apríla 2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania potvrdil. Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

8. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne právne posúdil. Súd prvej inštancie sa podrobne vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými tvrdeniami a argumentami strán, v odôvodnení rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Prijaté právne závery náležite vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

9. V prejednávanej veci si žalobca v konaní uplatnil jednak nárok na náhradu škody a jednak nárok na zmluvnú pokutu. Vzhľadom na to, že žaloba bola v časti nároku žalobcu na zmluvnú pokutu 17 097,52 eur zamietnutá, proti ktorému výroku súdu prvej inštancie odvolanie podané nebolo, zostal predmetom sporu nárok žalobcu (verejnej zdravotnej poisťovne v zmysle zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach) na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť žalobcovi žalovanou (poskytovateľom zdravotnej starostlivosti- fyzickou osobou, podnikajúcou na základe iného ako živnostenského zákona) tým, že v období od 01.03.2010 do 30.11.2012 nesprávne predpisovala dietetické potraviny.

10. Odvolací súd sa na základe výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie stotožnil s jeho záverom, že na činnosť žalobcu ako zdravotnej poisťovne sa na základe § 2 ods. 2 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach vzťahuje Obchodný zákonník a žalovaná ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti bola v čase uzatvorenia zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti (i v rozhodnom období) v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka podnikateľom. Vzhľadom na to boli i podľa názoru odvolacieho súdu splnené predpoklady na aplikáciu § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, a teda právny vzťah medzi stranami sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka. Súd prvej inštancie správne uviedol, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa dotknutý zmluvný vzťah medzi stranami bude spravovať (okrem vyššie uvedeného) aj z dôvodu ich vzájomnej dohody v čl. 1 zmluvy č. 3003VLD0000106-00 zo dňa 13.12.2006 v znení dodatkov), a to podľa § 262 ods. 2 Obchodného zákonníka. Pokiaľ žalovaná v priebehu prvoinštančného i odvolacieho konania namietala, že právny vzťah medzi stranami je právnym vzťahom občianskoprávnym, pretože poskytovanie zdravotnej starostlivosti nemôže byť predmetom podnikateľskej činnosti žalobcu, odvolací súd rovnako ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zdôrazňuje, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované pod č. R 74/2004 (na ktoré žalovaná v prvoinštančnom konaní odkazovala) vychádza z predchádzajúcej právnej úpravy (zákon č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení a zdravotných poisťovniach), ktorá, na rozdiel od aktuálne platnej právnej úpravy, výslovne neupravovala právny režim (Obchodný zákonník), ktorým sa riadia zdravotné poisťovne (§ 2 ods. 2 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach). Naviac, predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sa týka právnej veci, kde na strane žalovaného vystupovala zdravotná poisťovňa a na strane žalobcu príspevková organizácia, ktorá nebola podnikateľom podľa Obchodného zákonníka ani iného právneho predpisu, a teda nie je aplikovateľné na posúdenie právneho vzťahu strán v súdnej veci. Právny záver súdu prvej inštancie o obchodnoprávnej povahe právneho vzťahu medzi stranami naopak zodpovedá ustálenej súdnej praxi v obdobných prípadoch, napr. v rozhodnutiach Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 2Co/139/2012 zo dňa 11.09.2013, sp.zn. 6Co/343/2014 zo dňa 13.06.2016 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Cdo/16/2017 zo dňa 18.12.2017, v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MOBdo/2/2010 zo dňa 17.03.2011 a iné. Argumentácia žalovanej, týkajúca sa toho, že žalobca ako verejná zdravotná poisťovňa nie je právnickou osobou zriadenou na vykonávanie obchodnej podnikateľskej činnosti za účelom dosahovania zisku, ako to predpokladá § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, je podľa názoru odvolacieho

súdu nedôvodná, pretože obchodné spoločnosti sú síce v zásade právnickou osobou založenými za účelom podnikania, avšak spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť môžu byť založené aj za iným účelom (§ 56 Obchodného zákonníka). Pokiaľ žalovaná v odvolaní poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-262/18P a 271/18P a dožaduje sa jeho aplikácie v súdnej veci, odvolací súd poukazuje na to, že predmetný rozsudok nerieši otázku súkromnoprávneho vzťahu medzi zdravotnými poisťovňami a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti ako fyzickými osobami podnikajúcimi na základe iného než živnostenského zákona (čo je súdený prípad), ale otázku (ne)uplatniteľnosti pravidiel v oblasti štátnej pomoci na poskytovateľov zdravotného poistenia pôsobiacich pod dohľadom štátu, a teda nie je možné z neho v rozhodovanej veci vychádzať.

11. Vzhľadom na obchodnoprávnu povahu právneho vzťahu medzi stranami, súd prvej inštancie ďalej správne uzavrel, že námietka premlčania vznesená v konaní žalovanou, je dôvodná len čo do nároku žalobcu na zmluvnú pokutu (ktorý nie je predmetom odvolacieho konania), avšak pokiaľ ide o jeho nárok na náhradu škody, dôvodná nebola. Odvolací súd sa stotožnil s úvahou súdu prvej inštancie, že podľa § 398 Obchodného zákonníka začína plynúť 4-ročná subjektívna premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel, alebo mohol dozvedieť, že mu vznikla škoda a kto ju spôsobil, pričom v prípade právnickej osoby je podmienka vedomosti o vzniku škody a škodcovi splnená vtedy, ak sa o nej dozvie osoba, ktorá je oprávnená škodu uplatňovať. V súdnej veci žalobca vykonal u žalovanej kontrolu dňa 29.01.2013, ktorej výsledkom bolo zistenie porušenia povinností žalovanej pri predpisovaní dietetických prípravkov a v tej súvislosti vznik škody, uplatňovanej v tomto konaní. Týmto okamihom sa teda žalobca dozvedel a aj mohol dozvedieť o vzniku škody a o osobe, ktorá škodu spôsobila a od nasledujúceho dňa (odo dňa 30.01.2013) začala plynúť zákonom stanovená 4-ročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 30.01.2017. Žaloba bola súdu doručená dňa 18.02.2015, t. j. počas plynutia premlčacej doby, a teda nárok na náhradu škody premlčaný nie je. Súd prvej inštancie sa v tejto súvislosti správne vysporiadal i s tvrdením žalovanej, že žalobca sa o vzniku škody mohol dozvedieť už v čase, keď mu boli doručené lekárske predpisy v tom zmysle, že doručením lekárskeho predpisu žalobcovi škoda nevznikla; táto mu vznikla až momentom úhrady predpísaných prípravkov. O škode sa však nedozvedel ani pri úhrade predpisov, nakoľko útvar žalobcu, ktorý predpisy prepláca, nie je oprávnený a ani spôsobilý posúdiť opodstatnenosť jednotlivých lekárskeho predpisov, s tým, že v rámci právnickej osoby je potrebné, aby sa o škode a o škodcovi dozvedel alebo mohol dozvedieť ten, ktorý je oprávnený vzniknutú škodu uplatňovať (ktorou osobou žalobcu však nie je útvar poverený úhradou lekárskeho predpisu). Uvedené závery súd prvej inštancie žalovaná v odvolaní nespochybnila.

12. Odvolací súd vyhodnotil, že súd prvej inštancie sa následne správne zaoberal dôvodnosťou uplatneného nároku na náhradu škody, vychádzajúc z toho, že predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu je porušenie povinností zo záväzku, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinností. Zodpovednosť za škodu je objektívnou zodpovednosťou, kde pre jej vznik sa nevyžaduje zavinenie. V súdnej veci súd prvej inštancie na základe výsledkov dokazovania správne prisvedčil žalobcovi, ktorý videl porušenie ako zákonných, tak i zmluvných povinností v prvom rade v tom, že žalovaná predpisovala dietetické prípravky pacientom, hoci na to nebola oprávnená, nakoľko pacienti neboli v jej výlučnej starostlivosti, čím porušila indikačné a preskripčné obmedzenia stanovené opatreniami MZ SR a povinnosti stanovené zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

13. Súd prvej inštancie sa v súvislosti s uvedeným vysporiadal aj s argumentáciou žalovanej, že v čase predpisovania výživových doplnkov boli pacienti v ohrození života, pretože u nich dochádzalo k úbytku na váhe z dôvodu odmietania stravy. V tomto smere súd prvej inštancie z formálneho hľadiska, t.j. teda z hľadiska formálnych náležitostí, úplnosti a konzistentnosti záznamov (nie odborného, ako sa mylne domnieva žalovaná), preskúmal zdravotné záznamy pacientov žalovanej a zistil, že žalovanou vedené záznamy neposkytujú dôveryhodný obraz o zdravotnom stave pacientov, a preto z nich nebolo možné ani formálne vyvodit', aký bol skutočný zdravotný stav jednotlivých pacientov a či si tento skutočne vyžadoval okamžitý zásah zo strany žalovanej vo forme predpisovania dietetických prípravkov. Údaje v zdravotných záznamoch a dotazníkoch určených na hodnotenie nutričného stavu pacienta sa totiž nezhodovali a pôsobili na prvý pohľad zmätočne; ani jeden dotazník nebol datovaný, čo znamená, že nie je možné zistiť, kedy sa vyplňal a podobne. Na základe zistení týchto formálnych nedostatkov súd prvej

inštancie správne ustálil, že žalovaná svoje tvrdenie o tom, že pacienti boli v záujme zachovania života skutočne odkázaní na jej urgentný zásah, nepreukázala. Odborné preskúmanie zdravotnej dokumentácie príslušným znalcom za účelom preukázania svojich tvrdení žalovaná ako strana v konaní (ktorú v tomto smere zaťažovalo dôkazné bremeno) nenavrhol, a preto k nemu súd prvej inštancie nepristúpil. V tejto súvislosti nie je dôvodná ani odvolacia námietka žalovanej, že rozsudok súdu prvej inštancie sa neoprávnené zaoberá dôvodmi predpisovania dietetických potravín u jednotlivých pacientov. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie v napadnutej časti na závere, že žalobca v konaní preukázal, že dotknutí pacienti neboli vo výlučnej starostlivosti žalovanej (a žalovaná im z tohto dôvodu v zmysle opatrení MZ SR nebola oprávnená predpisovať dané dietetické prípravky) a naopak, žalovaná nepreukázala svoje tvrdenie, že by predpisovanie týchto prípravkov odôvodňoval nepriaznivý zdravotný stav pacientov, bezprostredne ohrozujúci ich život, a nie na hodnotení otázky možnosti a dôvodnosti predpisovania dietetických potravín tomu- ktorému konkrétnemu pacientovi žalovanou z medicínskeho hľadiska.

14. Pokiaľ žalovaná v odvolaní dôvodila, že súd prvej inštancie nevychádzal z platnej zmluvy, pretože zmluva č. 3003VLDO000106 uzavretá stranami dňa 13.12.2006 v znení dodatkov bola platná len do 30.06.2012 a jej platnosť bola ukončená dňom účinnosti zmluvy č. 3003VLDO000112 zo dňa 21.06.2012, pričom v dôsledku uzavretia dodatku č. 2 k tejto zmluve vypadol zo zmluvy č. 3003VLDO000112 čl. 7.3, v dôsledku čoho nie je zjavné, na základe akého zmluvného dojednania žalobca žiada úhradu za údajne neoprávnené vydané lieky a dietetické potraviny a na základe akého zmluvného dojednania si uplatňuje zmluvnú pokutu, odvolací súd po preskúmaní veci zistil, že ani táto odvolacia námietka nebola dôvodná. Predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť tým, že žalovaná v období od 01.03.2010 do 30.11.2012 nesprávne predpisovala dietetické potraviny a s tým súvisiaci nárok žalobcu na zmluvnú pokutu (v ktorej časti bol nárok žalobcu zamietnutý a výrok I. súdu prvej inštancie nedotknutý odvolaním nadobudol právoplatnosť). V protokole o kontrole zo dňa 06.02.2013 sa uvádza, že kontrolovaným obdobím je obdobie od 01.03.2010 do 30.11.2012, v ktorom žalovaná ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti poskytovala zdravotnú starostlivosť poisťencom žalobcu na základe zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti č. 3003VLDO000106 zo dňa 01.07.2007 a č. 3003VLDO000112 zo dňa 01.07.2012. Uvedené dôkazy žalovaná v prvoinštančnom konaní nerozporovala. Súd prvej inštancie pritom správne postupoval, keď sa nezaoberal žalovanou namietanou skutočnosťou, že v dôsledku uzavretia Dodatku č. 2 k zmluve č. 3003VLDO000112 zo dňa 01.07.2012 bol zo zmluvy vypustený čl. 7.3, týkajúci sa nároku žalobcu na vrátenie neoprávnenej úhrady dietetických potravín a liekov a čl. 7.4. týkajúci sa zmluvnej pokuty (viď čl. 694 spisu), keďže dodatok č. 2 k zmluve č. 3003VLDO000112 zo dňa 01.07.2012 bol stranami uzavretý až dňa 22.01.2013, teda PO kontrolovanom období, za ktoré si žalobca nárok na náhradu škody od žalovanej uplatňuje, t.j. po vzniku škody. I keď súd prvej inštancie toto v odôvodnení rozsudku výslovne neuviedol, skutočnosť, že sa daným Dodatkom č. 2 k zmluve č. 3003VLDO000112 zo dňa 01.07.2012 uzavretým až dňa 23.01.2013, nezaoberal, nemohla tak mať vplyv na vecnú správnosť jeho rozhodnutia, pretože tento neexistoval v rozhodnom období.

15. Žalovaná ďalej v odvolaní namietala odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP, spočívajúci v tom, že súd prvej inštancie napriek jej návrhu nevypočul osobne neurologičku J.. R., riaditeľku SSC SLOVEN N.. R.. J. J. a zdravotnú sestru P. N.. Odvolací súd zdôraznil, že súd nemusí vykonať všetky dôkazy, ktoré navrhne strana sporu. O tom, ktoré dôkazy vykoná, rozhoduje súd. Musí však dbať o to, aby z dokazovania nevylúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodujúcu skutkovú okolnosť významnú pre rozhodnutie. Ak sa súd rozhodne dôkaz nevykonať, musí to zdôvodniť v odôvodnení svojho rozsudku. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces.

16. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že výsluch svedkyne J.. R., riaditeľky CSS SLOVEN, P. N., obhliadkou v CSS SLOVEN a písomným vyjadrením CSS SLOVEN nevykonala, nakoľko ich považoval za nadbytočné, čo podrobne odôvodnil. Pokiaľ ide o výsluch riaditeľky CSS SLOVEN, táto sa v konaní z titulu svojej funkcie vyjadrila písomne, pričom súd prvej inštancie vzal do úvahy i jej písomné vyjadrenie (bod 16 napadnutého rozsudku), týkajúce sa zodpovedného prístupu žalovanej k svojej práci, pričom však toto a ani prístup žalovanej k pacientom nebolo predmetom tohto súdneho konania. Súd prvej inštancie nevypočul ani svedkyňu P. N., ktorá mala byť v rozhodnom období zdravotnou sestrou, z dôvodu, že sa jedná o zdravotníckeho pracovníka, ale s nižšou odbornosťou, nižším stupňom vzdelania ako žalovaná, a preto táto svedkyňa nie je odborne spôsobilá hodnotiť postup žalovanej ako lekárky. Vzhľadom na závery, na ktorých súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil, ani výpoveď tejto svedkyne nemá výpovednú potenciú. Pokiaľ ide o svedkyňu J.. R., z obsahu spisu vyplýva, že jej výsluch žalovaná navrhla na pojednávaní dňa 09.02.2017 (svedkyňa sa mala odborne vyjadriť k problematike predpisovania dietetických doplnkov), pričom súd jej uložil povinnosť zabezpečiť účasť svedkyne na ďalšom pojednávaní dňa 27.03.2017. Na toto pojednávanie sa svedkyňa nedostavila, žalovaná jej neúčasť ospravedlnila účasťou na zahraničnom kongrese, čo však žalovaná ani svedkyňa neosvedčili žiadnym spôsobom. Následne súd odročil pojednávanie s tým, že svedkyňa R. bude vyzvaná na zodpovedanie otázok písomnou formou a uložil stranám, aby predložili súdu otázky na svedkyňu v lehote 5 dní. Žalovaná (ani žalobca) otázky na svedkyňu súdu nezaslali. Napriek tomu súd svedkyňu vyzval výzvou zo dňa 25.05.2017, aby sa vyjadrila k nutnosti predpisovania dietetických prípravkov žalovanou pacientom CSS Slavnica v období od 01.03.2010 do 01.12.2012; či tieto boli predpisované dôvodne, na základe čoho a či to vyžadoval zdravotný stav pacientov a v akej dĺžke. K výzve súd prvej inštancie pripojil poučenie svedka podľa § 196 ods. 2, § 201, § 203 CSP. Svedkyňa J.. R. zaslala, súdu písomné vyjadrenie zo dňa 09.06.2017, ktoré súd prvej inštancie vzal do úvahy pri svojom rozhodovaní (bod 18. napadnutého rozsudku), pričom jej výpoveď podrobne vyhodnotil ako nedôveryhodná a účelovú (viď bod 30 napadnutého rozsudku). Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie nevykonanie žalovanou navrhovaných dôkazov dostatočne odôvodnil jednak neexistenciou relevantnej súvislosti s predmetom konania a jednak neexistenciou vypovedacej potencie a jeho procesnému postupu, ktorý bol plne v súlade s Civilným sporovým poriadkom niet čo vytknúť. I procesný postup súdu prvej inštancie pokiaľ ide o svedkyňu J.. R., bol zákonný, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že žalovaná účasť ňou navrhutej svedkyne napriek výzve súdu nezabezpečila (bez preukázania ňou tvrdených dôvodov neúčasti svedkyne na pojednávaní), pričom mala i následne možnosť klásť svedkyňi otázky písomnou formou, ktorú však nevyužila, a teda nemožno konštatovať, žeby týmto postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu procesných práv žalovanej.

17. Záverom považoval odvolací súd za potrebné prisvedčiť názoru súdu prvej inštancie, že je presvedčený, že žalovaná prípravky predpisovala v záujme zlepšenia kvality života pacientov, čo napokon vyplynulo i z vykonaného dokazovania (výsluch svedkov). Avšak aj v takýchto prípadoch je potrebné rešpektovať a dodržiavať ustanovenia právnych predpisov i zmluvne dohodnuté pravidlá a vyvarovať sa vzniku škody. 35. Odvolací súd si v podrobnostiach osvojil dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 CSP na ne poukazuje. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne posúdil i nárok žalobcu na úroky z omeškania podľa § 365, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP.

18. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal nárok na ich náhradu žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný v celom rozsahu.

19. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu žalovaná podala dovolanie. Dovolanie podala z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Žalovaná poukázala na to, že už v priebehu prvostupňového konania proti uplatnenému nároku na náhradu škody vzniesla námietku premlčania s poukazom na § 106 Občianskeho zákonníka na základe ktorej prvostupňový súd správne

rozhodol, keď rozsudkom zo dňa 20.6.2018 žalobu zamietol. Proti predmetnému rozsudku podal odvolanie žalobca, kde okrem iného namietal aj vznesenú námietku premlčania. Krajský súd v Trenčíne uznesením vec zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie, uložil mu povinnosť zaoberať sa otázkou vznesenej námietky premlčania. Prvostupňový súd vo veci znova konal a napadnutým rozsudkom znova rozhodol. S kardinálnou otázkou premlčania sa vysporiadal tak, že uplatnenú námietku premlčania a nárok posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka, pričom v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vychádzal z toho, že v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka vzťah medzi účastníkmi sporu vznikol pri ich podnikateľskej činnosti a teda sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka.

20. Podľa názoru žalovanej sa postavenie žalobcu riadi ustanoveniami zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach. Zdravotná poisťovňa je založená na účely verejného zdravotného poistenia, vykonáva verejné zdravotné poistenie na základe povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia a s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti uzatvára zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a uhrádza úhrady za poskytnutú starostlivosť. Zdravotná poisťovňa nesmie vykonávať inú činnosť než tú, ktorá súvisí s verejným zdravotným poistením a úhradami na zdravotnú starostlivosť. Je jednoznačné, že zdravotná poisťovňa akou je žalobca nie je právnickou osobou zriadenou na vykonávanie obchodnej podnikateľskej činnosti za účelom dosahovania zisku, ale hospodári a nakladá s prostriedkami poistencov a preto nemôže vstupovať do obchodnoprávných vzťahov podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

21. Žalovaná ako poskytovateľka zdravotnej starostlivosti má právne postavenie podľa špeciálneho zákona č. 578/2004 Z.z. a poskytovala zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Rovnako ako u žalobcu nie je možné posudzovať jej činnosť za činnosť podnikateľskú podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.

22. Preto prvostupňový súd postupoval nesprávne, keď vzťah žalobcu a žalovaného charakterizoval ako vzťah obchodnoprávny a vznesenú námietku premlčania posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka aj s dĺžkou premlčacej lehoty. Vzhľadom na rozdielnosť judikátov v predmetnej právnej otázke je zjednocujúcim judikátom záväzným pre SR rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-262/18P a 271/18P, tlačové komuniké č. 67/20 z 11.6.2020, v ktorom komisia v spornom rozhodnutí oprávnené dospela k záveru, že slovenský systém povinného zdravotného poistenia sleduje sociálny cieľ a uplatňuje zásadu solidarity pod dohľadom štátu. Komisia teda zároveň správne konštatovala, že činnosť VŠZP a SZP v rámci tohto systému nemá hospodársku povahu, týchto poskytovateľov nemožno považovať za podniky v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ. Z tohto vyplýva jednoznačný záver, že účastníci právneho vzťahu nie sú subjektami obchodnoprávneho vzťahu podľa ustanovení Obchodného zákonníka ale sa na nich vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane ustanovenia § 106 o premlčaní. Podľa tohto ustanovenia sa na vznesenú námietku premlčania vzťahujú dve lehoty a to subjektívna dvojročná a objektívna trojročná. Jednoznačne subjektívna dvojročná lehota premlčacia v čase podania žaloby na súd už bol nárok premlčaný. Rovnako aj väčšia časť uplatnenej náhrady škody bola premlčaná v objektívnej trojročnej premlčacej lehote.

23. Kvôli právnej istote žalovaná opakovane zdôrazňuje, že nakoľko sa jedná o prostriedky zo zdravotného poistenia, ktoré boli účelne vynaložené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, nárok na náhradu škody nie je daný. Dietetické prípravky žalovaná predpisovala chovancom ústavu v súlade s jej oprávneniami ako všeobecný lekár poskytujúci výlučnú zdravotnú starostlivosť. Nemala preto povinnosť preukazovať odporúčanie na predpisovanie prípravkov od lekára špecialistu.

24. Pri predpisovaní dietetických prípravkov vždy postupovala s odbornou starostlivosťou a prípravky predpisovala na základe doporučenia a pozorovania pacientov zdravotníckymi pracovníkmi ústavu. Z dôvodov etických a morálnych by bolo úplne v rozpore so zásadou spravodlivosti, aby za svoju starostlivosť o pacientov bola braná na zodpovednosť a platila náhrada škody. Z hľadiska právneho sa riadila vtedy platnými rezortnými právnymi normami a to konkrétne Vestníkom ministerstva zdravotníctva SR. Oprávnenie na rozhodovanie či jednotliví pacienti potrebujú vzhľadom na svoj

zdravotný stav predpísanie výživových doplnkov prináleží len lekárovi a to v konkrétnom prípade žalovanej, ktorá sústavne niekoľko rokov sledovala zdravotný stav pacientov, tento konzultovala jednak so zdravotníkmi ústavu a taktiež s neurologičkou J.. R.. Je preto nedôvodné pochybovať o oprávnení žalovanej predpisovať výživové doplnky pacientom Ústavu Slávnica, z ktorých väčšina je pozbavených svojprávnosti a odmietanie stravy súvisí väčšinou s ich zdravotným stavom.

25. Žalovaná v priebehu prvostupňového konania navrhla vykonať dôkazy a to výsluchom svedkov J.. R. neurologičky, riaditeľky CSS Sloven N.. R.. J. J., P. N. zdravotnej sestry ústavu s ohliadkou ústavu na miestom samom. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že J.. R. sa písomne vyjadrila, riaditeľka ústavu nie je zdravotníckou pracovníčkou a P. N. je síce zdravotnou pracovníčkou avšak s nižším vzdelaním ako žalovaná. Týmto procesným rozhodnutím súdu bolo znemožnené vykonať dôkazy a klásť otázky svedkom, čím boli porušené práva žalovanej na spravodlivý súdny proces. Žalovaná očakávala, že síce súd nevyhovel jej návrhom na vykonanie dokazovania a návštevu Ústavu CSS Sloven z dôvodov hospodárnosti konania nakoľko predpokladala, že opätovne vyhovie námietke premlčania a žalobu zamietne. Upozornila na to, že odvolací aj prvostupňový súd nesprávne rozhodol o trovách konania nakoľko žalovaná mala v spore čiastočný úspech. Ďalej upozornila na to, že zmluva č. 3003VLDO000106 zo dňa 13.12.2006 v znení dodatkov 1 až 8 nebola platná do 31.5.2013. Jej platnosť bola skončená dňom nadobudnutia účinnosti zmluvy 3003VLDO000112-podpísaná 21.6.2012, platná od 1.7.2012. Žalobca nedodal súdu platnú zmluvu. Kontrola 29.1.2013 bola zameraná na obdobie od 1.3.2010 až do 30.11.2012, teda zasahovala do obdobia mimo platnej zmluvy. Čo sa týka zmluvy 3003BLDO000112 o poskytovaní ZS, kontrolná činnosť je na základe čl. VI. a čl. VII. sú sankcie. Kontrola prišla 7 dní po začatí platnosti dodatku 2 zmluvy 3003BLDO000112 o poskytovaní ZS a vlastne sa mala venovať obdobiu splatnosti zmluvy.

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla, aby najvyšší súd ako súd dovolací napadnutý rozsudok zrušil a žalobu zamietol alebo aby vec vrátil odvolaciemu súdu na nové rozhodnutie aj s vysloveným právnym názorom. Súčasne žalovaná žiadala priznať žalovanej trovy prvostupňového, druhostupňového ako aj dovolacieho konania. Taktiež žalovaná navrhla, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko považuje dôvody dovolania za hodné osobitného zreteľa.

27. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca. Uviedol, že sa plne stotožňuje s právnym posúdením odvolacieho súdu vo veci povahy zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovanou, ako aj s posúdením otázky premlčania žalobcovho nároku na náhradu škody. Súd prvej inštancie a odvolací súd správne konštatovali vo veci, že žalovaná skutočne svojím konaním porušila indikačné a preskripčné obmedzenia stanovené opatreniami Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a zmluvou o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, čím žalobcovi spôsobila škodu, ktorú si v tomto konaní uplatňoval. Podľa názoru žalobcu odvolací súd správne vo svojom rozhodnutí zdôraznil, že súd nemusí vykonať všetky dôkazy, ktoré strana sporu navrhne, pričom nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov náležite odôvodnil. Vo vzťahu k nepredloženiu platnej zmluvy žalobca uviedol, že ani táto námietka nie je dôvodná pričom zdôraznil, že tieto dôkazy žalovaná v prvoinštančnom konaní nerozporovala. Vo vzťahu k návrhu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa neuviedla žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre ktoré by bolo možné odložiť vykonateľnosť rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za správne a podané dovolanie za nedôvodné. Navrhol, aby ako nedôvodné dovolanie najvyšší súd zamietol.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší alebo dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

29. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie.

Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania, ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

30. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 dovolací súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle, ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia, ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

31. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, ale namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

32. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

33. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

34. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania, ktoré vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP ako vidno z celého kontextu dovolania nesúhlasila s právnym posúdením veci a nesúhlasila s postupom súdu, keď jej bol zamietnutý návrh na vykonanie dôkazov a to konkrétne výsluch svedka J.. J. R., ďalej riaditeľky CSS Sloven N.. R.. J. J. a P. N. zdravotnej sestry ústavu a ohliadky ústavu na mieste samom.

35. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

36. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019,

8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

37. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

38. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama o sebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby strana sporu pred všeobecným súdom bola úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jej právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 254/04).

39. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

40. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

41. Najvyšší súd dodáva, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

42. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa ustálil názor podľa ktorého ak súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti. Nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nie je považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri napr. 1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017 a 8 Cdo 187/2017). Judikatúra najvyššieho súdu tiež konštatuje, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne aj dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05).

43. K porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj rôznymi závažnými procesnými deficitmi v procese dokazovania (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne).

44. V zmysle konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočnom zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou SR posudzoval Ústavný súd SR napr. v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

45. Aj keď má strana sporu procesné oprávnenie navrhnúť dôkazy, súd nemusí vykonať každý ňou navrhnutý dôkaz, musí však v rozhodnutí vysvetliť, prečo ho nevykonáva. Súd môže nevyhovieť návrhu strany na vykonanie dokazovania len z dôvodu, že navrhnutý dôkaz po a) sa týka skutočnosti, ktorá je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, b) nie je spôsobilý overiť alebo vyvrátiť tvrdenú skutočnosť a po c) je vzhľadom na nepochybné výsledky dokazovania vykonaného inými dôkazmi nadbytočný. Pokiaľ tieto dôvody nie sú dané, súd nevyhovením návrhu na vykonanie dokazovania koná spôsobom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 7 Cdo 205/2019).

46. Dovolenia námietka žalovanej vo vzťahu k ust. § 420 písm. f) CSP mala byť v tom, že žalovaná v priebehu súdneho konania navrhovala vykonať dôkazy výsluchom svedkov J.. J. R. - neurologičky, riaditeľky CSS Sloven N.. R.. J. J., R.., P. N. zdravotnej sestry ústavu a ohliadku ústavu na mieste samom a súdy tieto dôkazy nevykonali.

47. Súd prvej inštancie zdôvodnil nevyhovenie vykonať takéto dokazovanie v bode 31. odôvodnenia rozsudku, na ktoré nadviazal odvolací súd v bode 32. a 33. svojho rozhodnutia. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku jasne a zrozumiteľne vysvetlil, že výsluch svedkyne J.. R., riaditeľky CSS Sloven, P. N., ohliadkou v CSS Sloven a písomným vyjadrením CSS Sloven nevykonaný nakoľko ich považoval za nadbytočné, čo podrobne zdôvodnil. Pokiaľ ide o výsluch riaditeľky CSS Sloven, táto sa z titulu svojej funkcie vyjadrila písomne, pričom súd prvej inštancie vzal do úvahy jej písomné vyjadrenie týkajúce sa zodpovedného prístupu žalovanej k svojej práci, čo však toto a ani prístup žalovanej k pacientom nebolo predmetom tohto súdneho konania. Súd prvej inštancie nevypočul ani svedkyňu P. N., ktorá mala byť v rozhodnom období zdravotnou sestrou z dôvodu, že sa jedná o zdravotníckeho pracovníka ale s nižšou odbornosťou, nižším stupňom vzdelania ako žalovaná a preto táto svedkyňa nie je odborne spôsobilá hodnotiť postup žalovanej ako lekárky. Pokiaľ ide o svedkyňu J.. R. z obsahu spisu vyplynulo, že jej výsluch žalovaná navrhla na pojednávaní 9.2.2017, pričom súd jej uložil povinnosť zabezpečiť účasť svedkyne na ďalšom pojednávaní 27.3.2017. Na toto pojednávanie sa svedkyňa nedostavila, žalovaná jej neúčasť ospravedlnila účasťou na zahraničnom kongrese, čo však žalovaná ani svedkyňa neosvedčili žiadnym ani písomným spôsobom. Následne súd odročil pojednávanie s tým, že svedkyňa R. bude vyzvaná na zodpovedanie otázok písomnou formou a uložil stranám, aby predložili súdu otázky na svedkyňu v lehote 5 dní. Žalovaná ani žalobca otázky na svedkyňu súdu nezaslali, napriek tomu súd svedkyňu vyzval výzvou zo dňa 25.5.2017, aby sa vyjadrila k nutnosti predpisovania dietetických prípravkov žalovanou pacientom CSS Slávnica v období od 1.3.2010 do 1.12.2012, pričom k výzve súdu prvej inštancie pripojil poučenie svedka podľa § 196 ods. 2, §§ 201, 203 CSP. Svedkyňa J.. R. zaslala súdu písomné vyjadrenie zo dňa 9.6.2017, ktoré súd prvej inštancie vzal do úvahy pri svojom rozhodovaní, pričom jej výpoveď bola podrobne vyhodnotená ako nedôveryhodná a účelová. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie nevykonaním navrhovaných dôkazov dostatočne odôvodnil jednak neexistenciou relevantnej súvislosti s predmetom konania a jednak neexistenciou vypovedacej potencie a jeho procesnému postupu, ktorý bol plne v súlade s civilným sporovým poriadkom a niet mu čo vytknúť. Zhodnotil aj to, že aj pokiaľ ide o výsluch svedkyne J.. R. aj tento bol zákonný, pričom zdôraznil, že žalovaná účasť svedkyne nezabezpečila pričom následne mohla klásť i otázky svedkyne písomnou formou, ktoré však nevyužila a teda nemožno konštatovať, žeby týmto postupom súd prvej inštancie došlo k porušeniu procesných práv žalovanej. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam dovolací súd teda konštatuje, že nedošlo uvedeným postupom k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP. Nevykonanie navrhnutého dokazovania súd prvej inštancie a aj odvolací súd riadne zdôvodnili, preto nemohlo dôjsť k namietanej vade, ktoré by malo

za následok porušenie práva na spravodlivý proces na strane žalovanej.

48. V danej veci je v dovolaní zo strany žalovanej uplatnený aj dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP, konkrétne § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

49. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

50. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

51. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

52. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

53. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení, ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich rozdielnom rozhodovaní. Relevantnou otázkou z hľadiska prípustnosti dovolania musí byť otázka právna (nie skutková) hmotnoprávnej povahy, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení), ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie.

54. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

55. Vo vzťahu k dovolacej námietke žalovanej s poukazom na § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalovaná poukazovala v tomto smere, že prvostupňový súd postupoval nesprávne, keď vzťah žalobcu a žalovanej charakterizoval ako vzťah obchodnoprávny a vznesenú námietku premlčania posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka aj s dĺžkou premlčacej lehoty. V tomto smere žalovaná poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-262/18P a 271/18P. Podľa názoru žalovanej z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že slovenský systém povinného zdravotného poistenia sleduje sociálny cieľ a uplatňuje zásadu solidarity pod dohľadom štátu. Komisia zároveň správne konštatovala, že činnosť spoločnosti VŠZP a ZSP v rámci tohto systému nemá hospodársku povahu, týchto poskytovateľov nemožno považovať za podniky v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ. Z toho vyplýva

jednoznačný záver, že účastníci právneho vzťahu nie sú subjektami obchodnoprávneho vzťahu podľa ustanovení Obchodného zákonníka ale na nich sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, vrátane ustanovenia § 106 o premlčaní. K tejto námietke sa vyjadril aj odvolací súd a to v bode 25. odôvodnenia svojho rozsudku a to tak, že predmetný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie nerieši otázku súkromnoprávneho vzťahu medzi zdravotnými poisťovňami a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti ako fyzickými osobami podnikajúcimi na základe iného než živnostenského zákona, čo je daný prípad, ale otázku neuplatniteľnosti pravidiel v oblasti štátnej pomoci na poskytovateľov zdravotného poistenia pôsobiacich pod dohľadom štátu a teda nie je možné z neho v rozhodovanej veci vychádzať.

56. Ako už dovolací súd vyššie konštatoval z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť a navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili - nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. V rozhodnutiach sp. zn. 8 Cdo 78/2017 a sp. zn. 3 Cdo 196/2018 najvyšší súd už uviedol, že ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c) CSP je povinný označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o takejto právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery). Skutočnosť, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP a neuvedie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sú rozdielne, považuje najvyšší súd za absenciu náležitostí dovolania v zmysle § 431 až § 435 CSP (porovnaj 1 Cdo 206/2016, 8 Cdo 141/2017, 8 Cdo 50/2017).

57. Najvyšší súd predovšetkým konštatuje, že do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia Ústavného súdu SR, Krajského súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (m.m. R 71/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 165/2018, 6 Cdo 79/2017).

58. Vzhľadom na to, že žalovanou označené rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-262/18P a 271/18P nepredstavuje v okolnostiach posudzovanej veci rozdielne rozhodnutie v zmysle § 421 ods. 1 CSP, preto dovolací dôvod žalovanou nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. c) a § 432 CSP, pričom absenciu týchto náležitostí považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

59. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému dovolanie nie je prípustné a podľa § 447 písm. f) CSP nakoľko žalovaná nevymedzila dovolacie dôvody spôsobom podľa § 431 až § 435 CSP.

60. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

61. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.